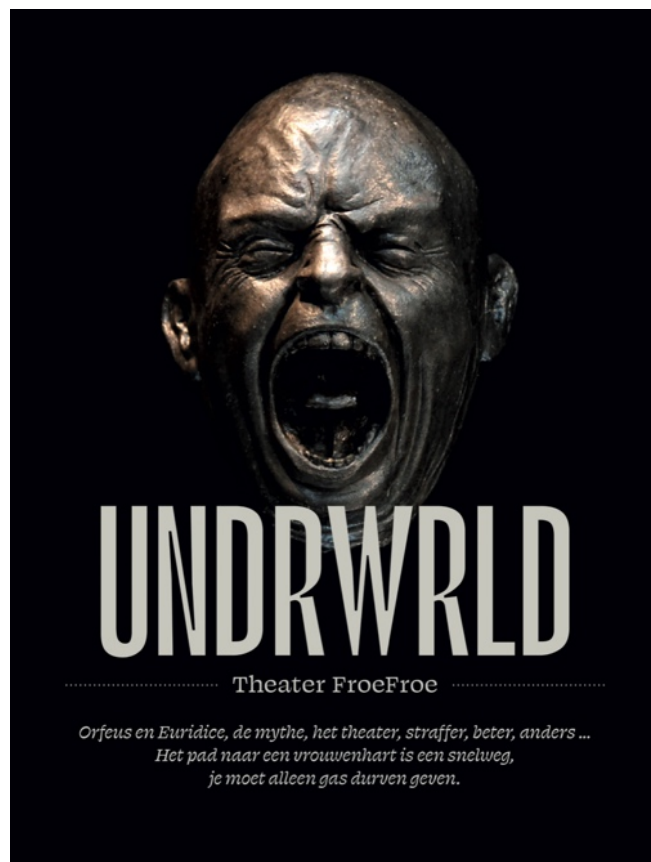

Lesmap UNDRWRLD

Theater FroeFroe – Namenstraat 7 2000 Antwerpen
www.froefroe.be – info@froefroe.be

Beste leraren,

Jullie komen met jullie klas kijken naar de voorstelling *UNDRWRLD*. De voorstelling is gebaseerd op Orfeus en Euridice, de mythe, het theater, straffer, beter, anders...

Deze lesmap bestaat uit vier delen. Het eerste deel gaat over de voorstelling FroeFroe. Het tweede deel schetst de mythologische achtergrond. In het derde deel gaan we in op enkele thema's en in het vierde deel raken we nog enkele spel- en verhaaltechnieken uit de voorstelling aan. Tot slot vinden jullie nog enkele theatercodes terug. We merken dat het voor heel wat jongeren lang geleden is dat ze nog naar het theater gingen. Deze theatercodes eens opfrissen kan geen kwaad.

In deze begeleidingsmap wordt veel informatie aangereikt. Bij een aantal topics stellen we zelf een voor- of naverwerkingsopdracht voor. Deze worden aangeduid met een klein logo van FroeFroe. Uiteraard zijn jullie zelf vrij om andere opdrachten bij te verzinnen of de onze om te vormen of over boord te gooien.

Luister ook naar de podcast die "De Zendelingen" voor u en voor ons, gemaakt heeft. Dit kan vooraf maar ook achteraf. Deze duurt 10 minuten en hierin leert u de personages uit de voorstelling persoonlijk kennen. Zoek in je podcast app naar De Zendelingen – De Proloog – Undrwrld. De links voor de desbetreffende platforms vind je ook terug op onze website.
<https://www.froefroe.be/nl/production/19227/undrwrld>

Wij kijken samen met jullie uit naar de schoolvoorstellingen van *UNDRWRLD*.

Het FroeFroe-team

Inhoudsopgave

Inleiding UNDRWRLD	4
<i>Flyertekst.....</i>	4
<i>Het Verhaal .....</i>	5
<i>Affichebeeld .....</i>	6
<i>Trailer.....</i>	6
<i>Personages.....</i>	6
<i>Credits .....</i>	7
De mythe	7
<i>Geïnspireerd op de mythe .....</i>	7
<i>Mythologie en FroeFroe .....</i>	8
<i>Verwijzingen naar andere mythes.....</i>	9
<i>Griekse spreekwoorden.....</i>	9
Thema's	10
<i>Zelfmoord.....</i>	10
<i>Cyberpesten .....</i>	11
<i>Dictator .....</i>	11
Spel- en verhaaltechnieken	12
<i>Poppenspel.....</i>	12
<i>Drie-eenheid.....</i>	12
Theatercodes	13
Bijlages.....	14
<i>Tekstfragment: scene 1 .....</i>	14
<i>Tekstfragment: scene 9.....</i>	16

Inleiding UNDRWRLD

Flyertekst

“Het pad naar een vrouwenhart is een snelweg, je moet alleen gas durven geven. Doorvlammen is het motto van de moderne Romeo, plankgas zal het worden.”

Van op zijn onwankelbare, zwartgeblakerde troon loert Hades, koning van de dood, al eeuwen naar het leven. Het gras is er groener en de meisjes zijn er zoveel frisser. Niets menselijks is de koning vreemd en ook hij wil wel eens van een nieuwe liefde proeven. Hij stuurt zijn trouwe blinde veerman Charon erop uit om de mooie Euridice naar de onderwereld te halen.

Orfee, het vriendje van Euridice, wil zijn lief niet opgeven en reist haar na in het dodenrijk. Maar Hades steekt hier een stokje voor: hij alleen bepaalt wie sterft of wie leeft en Orfee kan proberen zoveel hij wil, hij krijgt zichzelf nooit dood.

Ondertussen wordt de bruiloft voorbereid. Euridice spartelt serieus tegen, maar ook Persephone, de vrouw van Hades en al vijfduizend jaar koningin van de dood, zorgt voor weerwerk. Ze ziet de concurrente niet zitten en koopt Charon om met een paar nieuwe ogen. Hij brengt Orfee naar het rijk der doden. Als Orfee aankomt, wankelt de troon, maar Hades geeft zich nog niet gewonnen.

De mythe van Orfeus en zijn tocht naar de Onderwereld geldt nog altijd als één van de mooiste verhalen over de liefde. Binnen het kader van dit klassieke gegeven wordt duchtig gefantaseerd over de grens tussen leven en dood. De voorstelling speelt op het scherp van de snee. Daar waar de emoties het grootst zijn en er definitief en voor altijd wordt afgerekend ...

Het Verhaal

Het verhaal van Orfee.

Orfee is de jongen met de gouden stem die de goden doet smelten door zijn oprechte liefde. Hij gaat zijn geliefde Euridice terughalen uit de UNDRWRLD.

Hades, koning Dood, dé koning van de UNDRWRLD, heeft een midlife crisis. Hij haalt zijn geliefde Euridice naar de onderwereld. Euridice is net achttien geworden en mooier zal ze niet meer worden. Hades krijgt hierbij de steun van de Tantekekes, maar Persephone, de vrouw van Hades en dé koning laat zich niet doen.

Hades maakt Euridice het hof maar zij wil maar één ding, bij Orfee zijn.

Orfee gaat ondertussen kapot van verdriet en probeert zelfmoord te plegen maar dat laat Hades niet gebeuren. Hades wenst Orfee een heel lang en ongelukkig leven en Orfee blijft weg uit de onderwereld.

Euridice weet echter Persephone voor haar kar te spannen en krijgt zo het onmogelijke voor elkaar; een levend mens zal de dood betreden.

Charon, de veerman, gaat Orfee halen uit liefde voor zijn meesteres Persephone en brengt Orfee tot in de UNDRWRLD.

Orfee kan Hades overtuigen en hij krijgt zijn Euridice. Persephone heeft nu ook haar koning en troon terug. Orfeus mag zijn lief meenemen maar de voorwaarde lijkt simpeler dan ze is. Blind vertrouwen in Euridice en in Hades, is de beproeving.

Orfee kijkt toch om, de mens is en blijft zwak, teer als de liefde zelf.

Orfee gaat terug naar de levenden en leeft nog veel te lang en ongelukkig en Euridice blijft in de onderwereld, heel dood maar nooit vergeten.

Dit is het mooi maar indroef verhaal van onze Orfee.

Affichebeeld

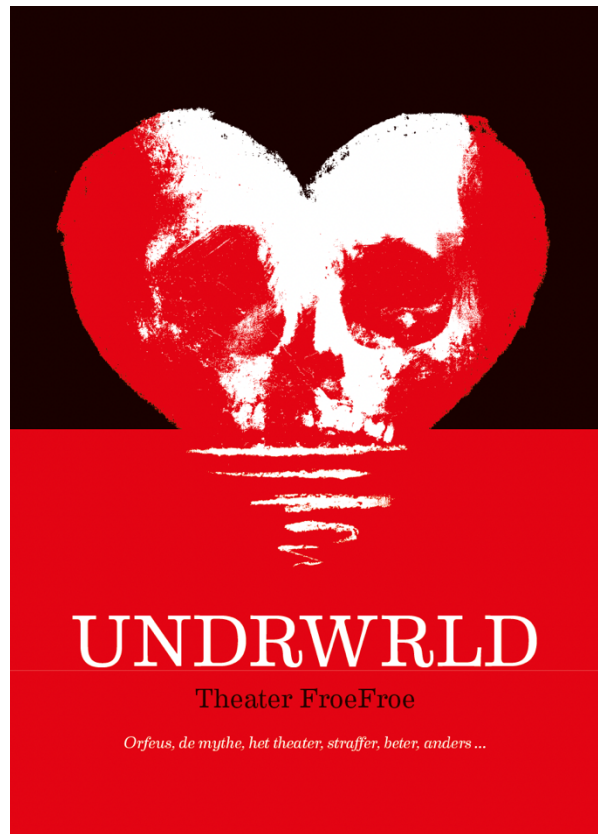
Dit is het affichebeeld van UNDRWRLD, ontworpen door Rob Marcelis.

Voorverwerking: Wat zie je? Waar denk je aan bij dit beeld? Welke associaties roept dit beeld op in combinatie met de titel?

Trailer

Voorlopig is er nog geen trailer beschikbaar. Deze komt binnenkort op onze website.

Personages

Voorverwerking: In het verhaal komen verschillende personages voor. De Zendingen maakten in hun reeks "De Proloog" een aflevering over UNDRWRLD waarin de verschillende personages worden voorgesteld. Je kan deze podcast terugvinden via de verschillende podcastkanalen. Beluister deze podcast op voorhand of laat de leerlingen zelf de personages opzoeken.

Personages uit het verhaal:

- Orfee
- Euridice
- Hades
- Persephone
- Charon
- De Tanteke (zijn niet aanwezig in het oorspronkelijke verhaal)

Credits

Met: Isabelle Van Hecke, Frank Dierens, Gert Dupont, Dries De Win, Sara Janssen Alvaro, Heleen Haest

Tekst: Johan Buytaert & cast

Regie: Marc Maillard

Live Muziek & composities: Nelle Bogaerts (Lili Grace Music)

Techniek, licht, klank, video: Wim Bernaers, Max Adams, GertJan Biasino en Dries De Win

Decor: Koen Vanhoecke, Bruno Smeyers, Thais Scholiers, Evelien Alles e.a.

Kostuums & poppen: Marc & Jan Maillard, Astrid Michaelis, Leentje Kerremans

Stage: Annelies Poppe, Fien Vandersmissen

De mythe

Geïnspireerd op de mythe

Een korte samenvatting van het verhaal kan je hier lezen.

<https://historiek.net/orpheus-eurydice-mythe-verhaal/140225/>

Of je kan dit filmpje (met Engelse ondertitels) bekijken.

<https://www.youtube.com/watch?v=RhaepLsP5eg&t=276s>

Een nog kortere versie lees je hier:

Zoals elke mythe is het verhaal van Orfeus een verhaal vol symboliek (metaforen). De geliefde van Orfeus, Euridice, wordt gebeten door een slang, sterft en moet dus naar de onderwereld. (zie de zondeval).

Orfeus nam zich voor om haar uit de onderwereld terug te halen.

Hij dacht, wat geen mens ooit gelukt was, dat hij Hades wel kon overhalen als hij hem liet zien hoe groot hun liefde was: heeft niet de god der liefde ook macht over het dodenrijk? En inderdaad, geroerd door zoveel liefde gaf Hades Orfeus toestemming om Euridice weer mee te nemen naar de bovenwereld, zij het onder een voorwaarde: hij mocht in zijn tocht naar boven niet omzien. Zou hij dat wel doen dan zou hij Euridice voorgoed verloren zijn.

Euridice liep achter hem en hij hoorde haar niet volgen en bezorgd keek hij om en Euridice verdween weer naar de onderwereld.

Vergeefs smeekte hij de veerman Charon hem nogmaals de Styx over te zetten, maar Charon was onverbiddelijk:

Geen levende kan de Styx oversteken, alleen diegenen die voor het schimmenrijk bestemd zijn zet ik over. Door smart gebogen keerde Orfeus terug naar zijn vaderland.”

Naverwerking: Wat zijn de verschillen tussen de voorstelling en de mythe?

Voorwerking of naverwerking: In de loop van de geschiedenis werden er tal van schilderijen gemaakt van Orfeus en Euridice. Zoek enkele schilderijen op. Wat zie je? Welke figuren? Welk stukje van het verhaal? Welke emoties zie je?

Mythologie en Froefroef

Uit interview met Marc Maillard door CC Sint-Niklaas in 2017 naar aanleiding van de voorstelling *Helena*:

Na Orfee en Labyrint grijp je voor Helena opnieuw terug naar de Griekse mythologie. Waarom zijn die verhalen zo dankbaar om een voorstelling over te maken?

MAILLARD: "Mythologische verhalen zijn voor alle mensen geldig. Ik vind in mythes universelere waarden dan bijvoorbeeld godsdienstige geschriften. Die zijn gericht op een bepaalde logica die iets wil van mensen. In de mythologie daarentegen wordt niemand beloond. Daar gaat iedereen ook altijd dood. (*lacht*) Mythologie focust niet op een filosofie achter het verhaal. Neem nu Helena. Voor haar bestaat er geen oplossing. Uiteindelijk wordt Troje veroverd en krijgt Menelaos Helena als zijn vrouw. De goden zitten er wel ergens voor iets tussen, maar het zijn eerder symbolen van bepaalde waarden. Daarom is de mythologie ideaal materiaal om mee aan de slag te gaan in theater.

Daarnaast vind ik het de opdracht van Froefroef om te werken rond mooie verhalen zoals de Griekse mythologie. Op de eerste repetitiedag van *Helena* hadden wij een bende 15- à 16-jarige leerlingen van een Antwerpse school uitgenodigd, die voor de volle honderd procent tegen hun zin naar 'toneel' kwamen. Ze hadden geen affiniteit met de oude Grieken en wilden daar liefst ook niets mee te maken hebben. We zijn gewoon onze teksten beginnen voorlezen. Wat bleek? Geleidelijk aan trokken we hun aandacht en bleven ze luisteren. Op school komen ze wellicht met dat materiaal in aanraking, maar wij benaderen het op een andere manier in de hoop dat ze de verhalen onthouden en er later misschien nog eens aan terugdenken als ze op reis zijn in Kreta of in een videogame spelen met de Minotaurus."

Verwijzingen naar andere mythes

Er worden ook verwijzingen gemaakt naar andere mythes en verhalen: Zo krijgt de hellehond Ceberus een ander uiterlijk in de voorstelling. Er wordt gewaarschuwd dat het gevaarlijk is om naar je eigen spiegelbeeld te duiken. En enkel de knapste mannen mogen naar parels duiken.

Voor- of nawerwerking: Laat de leerlingen onderzoek gaan naar info over:

- Wie Ceberus is? In welk verhaal krijgt deze driekoppige hond de naam Pluisje?
- Wie is Narcisus? Wat is een narcist?
- Wie of wat zijn de parelduikers?

Griekse spreekwoorden

Ook in onze taal vinden we nog restanten van de Griekse oudheid. Zo vind je een aantal Griekse namen terug in sommige spreekwoorden. Of zijn sommige spreekwoorden gebaseerd op een verhaal uit de Griekse Oudheid.

Voorverwerking: elk van deze spreekwoorden heeft wel iets te maken met de Griekse Oudheid, laat de leerlingen zelf uitzoeken wat. Achter sommige spreekwoorden staat tussen vierkante haakjes een tip om de link met de Griekse Oudheid en de herkomst te kunnen vinden.

Eureka: (Griekse uitspraak) ik heb het gevonden.

De draad van Ariadne: het juiste middel om een moeilijk probleem op te lossen.

Hoogmoed komt voor de val: als je van jezelf steeds maar denkt dat je heel erg goed bent, zal het op een keer fout lopen.

Tantaluskwelling: een kwelling waarbij iets wat je wil heel dichtbij is, maar het toch onbereikbaar blijft.

Iets met argusogen bekijken: iets wantrouwend bekijken.

Het zwaard van Damocles: een gevaar dat steeds aanwezig is.

De augiasstal reinigen: op een plaats waar heel veel dingen slecht geregeld zijn, de zaken eindelijk goed gaan regelen; een plaats waar veel rommel ligt, schoonmaken.

De doos van Pandora: iets wat voor veel narigheid zorgt.

Een homerisch gelach: een daverend gelach dat maar door blijft gaan.

Mindere goden: degenen die minder goed zijn dan de rest.

De gordiaanse knoop doorhakken of de knoop doorhakken: een beslissing nemen na lang getwijfeld te hebben.

Op je lauweren rusten: het rustig aan gaan doen nadat je een succes hebt behaald.

In Morpheus' armen liggen: slapen.

Het paard van Troje binnenhalen: iemand in huis halen of met iemand gaan samenwerken met wie later alleen maar problemen ontstaan

Sisyfusarbeid: een zware klus die geen resultaat zal hebben.

Iemand uit de tent lokken: iemand zover proberen te krijgen dat hij of zij ergens op reageert.

Achilleshiel: een kwetsbare of zwakke plek.

De lier aan de wilgen hangen: ergens mee stoppen.

Uilen naar Athene dragen: iets doen dat totaal geen zin heeft.

Een bodemloos vat: iets waar datgene wat je erin stopt meteen weer uit verdwijnt.

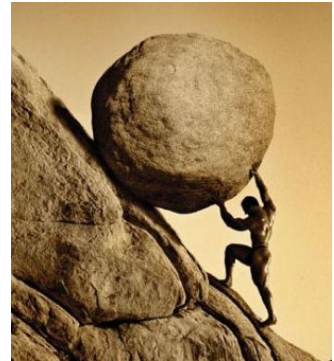
Dat is de goden verzoeken: als je dat doet, krijg je beslist problemen.

Je in het hol van de leeuw wagen: naar de plaats toe gaan waar dingen zijn waar je bang voor bent. [Aesopus]

Die moet je met een lantaarntje zoeken: die kun je bijna niet vinden omdat er zo weinig van zijn. [Diogenes]

Schoenmaker, blijf bij je leest: houd je alleen maar bezig met dingen waar je verstand van hebt. [Apelles]

Pronken met andermans veren: doen alsof je iets geweldigs hebt gedaan terwijl niet jij maar iemand anders het gedaan heeft. [Aesopus]

Thema's

Naast het klassieke verhaal zitten er ook enkele hedendaagse thema's vervat.

Zelfmoord

Orfee mist zijn geliefde, kan niet leven zonder en beslist om zelfmoord te plegen om bij zijn geliefde te zijn. Orfee is een pop en doet dit op zeer potsierlijke wijze, meermaals. Als je helemaal mee bent met de voorstelling, leef je ook mee met de pop, maar het blijft maar theater en is niet echt.

Voor- of naverwerking: Is dit een gevoelig thema in jullie klas of school? Voer een klasgesprek hierover. Zelfmoordlijn 1813 helpt je als je er echt op door wil gaan.

In ons taalgebruik komt het woord dood in verschillende contexten voor. Je kan een samenstelling maken met "dood" zonder dat het een negatieve bijklank heeft. Enkele voorbeelden uit de voorstelling: doodknuffelen, doodkietelen, doodleuk, doodgewoon...

Voor- of naverwerking: Bedenk zelf nog meer samenstellingen.

Cyberpesten

In de voorstelling worden er twee gsm's gebruikt. Op een scherm is er te zien wat er op die gsm's gebeurt. Op het einde pakt Hades de telefoon van Euridice af en zit er zelfs een deepfake in de voorstelling.

Voor- of naverwerking: Voer hier over een klasgesprek. Wil jij hier graag nog verder op doorgaan, dan kan je terecht bij het Centrum voor CyberSecurity.

<https://ccb.belgium.be/nl/al-splend-leren>

Dictator

Hades is een tiran, een dictator, iemand die alles bepaalt.

Hades zegt:

Het gaat hier niet om wat zij wil, het gaat hier niet om wat dat gij wilt maar het gaat hier om wat ik wil!

Ik kies! Ik schrijf geschiedenis!

Ik bepaal wat er gebeurt!

Naverwerking: Zijn er figuren in de politiek of media die je doen denken aan Hades?

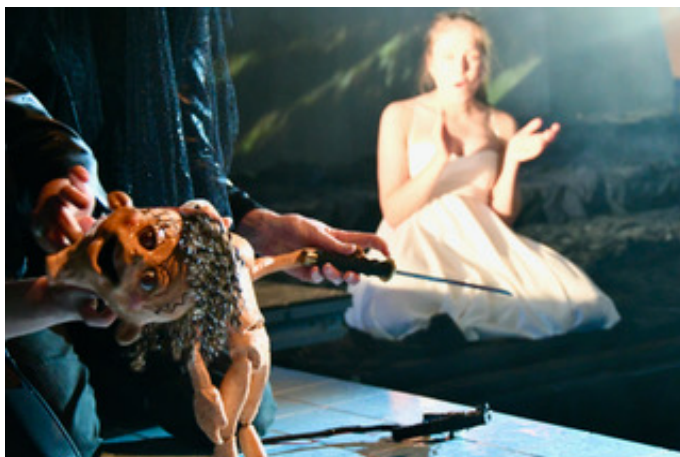
Spel- en verhaaltechnieken

Poppenspel

Orfee wordt gespeeld door een grote pop, maar ook door een kleinere pop. Bij de grotere pop zijn de benen van de poppenspeler de benen van Orfee. Bij het kleine popje heeft de pop ook benen. Zo een klein popje wordt idealiter met 2 of liever nog met 3 personen bespeeld. Eén iemand voor het hoofd en de linkerarm, iemand voor de rechterarm en eventueel het lijf en iemand voor de benen.

Voor- of naverwerking: Ga aan de slag met 2 à 3 personen en een knuffelbeer liefst met langere armen en/of benen. Bespeel de knuffel en laat hem zwemmen, klimmen of misschien zelfs tuimelen.

Drie-eenheid

De tantekes, zijn drie koninginnen die al jaren samen in de onderwereld leven. Ze vormen een drie-eenheid en maken elkaars zinnen af.

Voor- of naverwerking: Neem een uitgeschreven tekst en verdeel de zinnen in drie delen of maak gebruik van scène 9 in bijlage. Lees dit een paar keer zodat het vlotter wordt. Merk hoe leuk en moeilijk dit is.

Theatercodes

De theatercodes zijn enkele spelregels en gedragscodes om het theaterbezoek vlot te laten verlopen.

Voor de leerlingen:

- Jassen en tassen horen aan de kapstok. Mobiele telefoons worden uitgeschakeld. Foto's of filmpjes maken is not done!
- Tijdens de voorstelling blijft het publiek zitten. Er wordt ook niet naar het toilet gegaan.
- Tijdens de voorstelling is het publiek stil. Er mag natuurlijk wel gelachen worden als iets grappig is, maar het is niet de bedoeling dat je je medeleerlingen gaat storen.
- Tijdens de voorstelling wordt er niet gegeten of gedronken.

Voor de begeleider:

- Wees op tijd (10 minuten voor aanvang van de voorstelling)
- De begeleider gaat bij de eigen klasgroep zitten. Zo kan er ingegrepen worden als ze blijven roepen of rumoerig blijven. Dit betekent echter niet dat ze niet mogen meeleven met wat er op de scène gebeurt!
- Mobiele telefoons worden uitgeschakeld.
- Als een leerling toch naar het toilet moet, gaat er altijd een begeleider mee.

Bijlages

Tekstfragment: scene 1

EEN KUSTSTADJE, LEEG EN GRIJS.
EEN IJSSALON: VERLATEN.
BUITEN, ZINGT ORFEE ZIJN LIED.
BINNEN SPOELT EURIDICE SLOOM
DE COUPES.

ORFEE: Er waren er nog, die dachten dat ik een engel was.

Maar ge moet niet bang zijn.

Ik speel muziek. Dat is alles.

Ik zorg voor de klank, de poëzie van de zee.

Noem mij Orfee.

Uw zangerlief, uw klankentapper.

Uw kleine zelfstandige die noten kakt.

Ik wou muziek in mijn leven. Ik heb een gitaar gepakt.

En gij zijt bij mij gekomen.

Noem mij Orfee.

En noem mij gerust de gelukkigste man van de wereld.

EURI: Als je mij een naam wil geven, noem mij dan Euridice.

Ik kom uit Granada en ik weet alles over ijs.

Ik weet zoveel over ijs, dat ik er soms warm van word.

Chocolaté, pistaché of passievrucht: ik heb het allemaal.

Ik wou met mijn voeten op de grond blijven en heb hier een gelijkvloers
gehuurd.

Nu zit ik hier.

En voor madam?

En voor mijnheer?

En voor de kleine?

Slagroom, chocoladesaus of strontjes?

Noem mij gerust Euridice.

En noem mij...

DE STEM VAN HADES ROLT ZACHT EN KIL OVER HET WATER.

ORFEE EN EURIDICE RILLEN.

HADES: Euridice...

EURI.: Orfee?

ORFEE: Wat?

EURI.: Niks.

Mijn zomer ging hard.
De kassa is vet.
En ik heb gezweet.
Maar het is voorbij.

MUZIEK

Van op mijn stoel zie ik den dijk.
In wind en regen verlaten.
Geen mens die nu mijn kant uitwaait.
En morgen zit ik hier nog. E maniana...
Ik zou moeten doodgaan van verveling, maar dat doe ik niet,
want daarbuiten is mijn zomer blijven plakken.

Hij heet Orfee.
Hij kijkt de hele dag naar mij, en seffens gaat hij zingen.
Als hij zingt, zeilen de meeuwen en verstillen de golven hun slag.
En ik, ik smelt.
Ik zweef een meterke naar boven en vergeet mijn lijf en leven.
Op TV noemen ze dat liefde, Amor...

LIED VAN ORFEE

Het gebeurde op de dag
Dat de liefde kwam en zag
Dat jouw hartje, dat jouw hartje
Brandt om mij
Jij maakt mijn dag telkens weer
warm en mooi nu al zoveel keer
dit is geen droom, jouw hartje brandt om mij

Het schreeuwt
Het smacht
Het zingt, het lacht
Het smeekt en wil maar één ding

Hou van mij

De liefde zocht en vond

Hou van mij

Jouw ogen en mijn mond

Hou van mij

Tekstfragment: scene 9

HADES: Tanekes, tantekes, tantekes...

WED.K.: Ha, de Koning.

WED B: Hij roept ons.

WED M: Daar gaan we weer !

HADES: Tantekes, ik zit met een probleem, Euridice, ze wilt me niet.

WED.K.: Koning.

WED B Sire

WED M Majesteit

WED K: Ge pakt het aan...

WED B: ...langs de verkeerde kant.

WED M: Langs achter.

WED K: Vergeet die Oreo...

WED B: Dat is niet uw probleem.

WED M: Ah neen, eh, majesteit!

WED K: Wat ge moet doen, in dees geval...

WED B: ...is dat meisje haar hart winnen...

WED M: Uw charmes in de strijd gooien...

WED K Het pad naar een vrouwenhart is een snelweg.

WED.B.: Maar daar moet ge al eens...

WED M: ....serieus gas op durven geven.

WED.KMB.: En, en, en, u laten bijstaan door ; dames met ervaring.

HADES: Ik zal doen wat jullie zeggen, Tanteke, denk ik...

WED.K.: Dan hebt ge nu al gewonnen, Koning.

WED B: Kom maar mee met ons, sire...

HADES: Wat gaan we doen ?

WED K: Eerst een nieuwe outfit...

HADES: Nen nieuwen outfit ?

WED B: Dan uw SEXINESS -FACTOR wat op krikken.

WED M: En dan de grote romantiek...

WED K: Zingen.

WED B: Ne Chanson van Amour.

WED M: De aanval is de beste verdediging.

HADES: Erop kloppen?

WED K: Neenee. Dat is niet woke. Wat dien Orfee kan, dat kunt gij ook.

WED B: ...en beter.

WED M: En de choreografie, koning, schoon kostuum, danspaskes...

HADES EN DE KONINGINNEN TREKKEN ZICH TERUG
EEN TRIESTIGE EURIDICE ZIT NAAST EEN PISSIGE PERSEPHONE

THE END